

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Aloysiusinstituut voor Verpleegkunde te LIER

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 30577
Instelling Sint-Aloysiusinstituut voor Verpleegkunde
Directeur Sabine DE KEYSER
Adres Kolveniersvest 24 - 2500 LIER
Telefoon 03-480.17.66
Fax 03-491.97.90
E-mail directie@sal.be
Website <http://www.sal.be>

Bestuur van de instelling Sint-Aloysiusinstituut vr. Verpleegkunde
Adres Kolveniersvest 24 - 2500 LIER

Scholengemeenschap SGKSO J.B. David Lier
Adres Kanunnik Davidlaan 15 - 2500 LIER
CLB Vrij CLB 2 Antwerpen - Middengebied
Adres Sint-Benedictusstraat 14_B - 2640 MORTSEL

Dagen van het doorlichtingsbezoek 15-05-2017, 16-05-2017, 17-05-2017, 18-05-2017, 19-05-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 19-05-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 15-06-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Bart LAMOTE

Teamleden Etienne GIELEN, Lies HARDEMAN, Walter VAN DEN BRANDT,
Martine ZAMAN

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Het Sint-Aloysiusinstituut (SAL) in Lier profileert zich als een school voor zorg en wetenschap. Ze biedt onderwijs aan op de campussen aan de Kolveniersvest en de Mechelsestraat. Beide zijn vlot bereikbaar en bevinden zich op wandelafstand van elkaar. Het SAL levert inspanningen om de leerlingen les te laten volgen in een stimulerende leef-en leeromgeving. Daarvoor heeft ze ingrijpende infrastructuurwerken laten uitvoeren.

Het studietoer aanbod op het SAL is uniek in de scholengemeenschap; leerlingen kiezen er een studierichting in de tweede of de derde graad van het bso of het tso in het studiegebied Personenzorg of Chemie. Het SAL versterkt haar aanbod met vervolgoopleidingen die ruime tewerkstellingskansen bieden. Naast een wetenschappelijke Se-n-Se-oopleiding, organiseert ze verpleegkunde als hoger beroepsonderwijs.

Het SAL kent een groeiend aantal leerlingen, waarvan een belangrijk deel specifieke onderwijsbehoeften heeft. De school slaagt erin schoolse vertraging terug te dringen en vroegtijdig schoolverlaten te beperken. Het studiesucces van afgestudeerden die kiezen voor een professionele bacheloropleiding, ligt bovendien vaak boven het Vlaamse gemiddelde. Het SAL maakt haar ambitie waar: ze geeft jongeren maximaal kansen om succesvol verder te studeren of te starten op de arbeidsmarkt.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat het SAL de onderwijsreglementering goed respecteert. Ze besteedt veel aandacht aan de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving. De proactieve opvolging door de interne preventiedienst is een voorbeeld van goede praktijk.

Verder maak het SAL een inhaalbeweging om de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) meer systematisch na te streven. Hoewel ze op dit vlak nog een groeimarge heeft, kent de VOET-werking een breed draagvlak en een voldoende kwaliteitsvolle invulling. Het SAL slaagt daarin door een aantal contexten te verankeren in de schoolcultuur en te verbinden aan haar opvoedingsproject.

Het erkenningsonderzoek berust verder op een representatieve selectie van vakken. Dat levert een wisselend beeld op. In sommige vakken is de leerplanrealisatie een voorbeeld van goede praktijk. Dat geldt voor het specifieke gedeelte in tso derde graad Farmaceutisch-technisch assistent. Voor andere vakken bereiken de leerlingen in voldoende mate de leerplandoelstellingen. Dat is zo voor huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in bso derde graad Verzorging en Kinderzorg en voor Frans in bso derde graad Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige. Bij nog andere vakken stelt de doorlichting echter een gebrekkige afstemming van het aanbod en de evaluatie op het leerplan vast. De leerplanrealisatie voldoet niet voor expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad Sociale en technische wetenschappen, voor Frans in tso derde graad Gezondheids- en welzijnswetenschappen, voor Nederlands in tso tweede graad en tot slot voor project algemene vakken in bso derde graad.

Het SAL profileert zich in haar pedagogisch project als een zorgzame school. Uit het kwaliteitsonderzoek blijkt dat die zorg verweven zit in de schoolcultuur. Dat komt nadrukkelijk tot uiting in de onderzochte processen. De aanvangsbegeleiding bestaat uit een driejarig begeleidingstraject dat gestructureerd en gefaseerd verloopt om gericht in te spelen op noden die beginnende leraren ervaren in de loop van het schooljaar. De scholengemeenschap zorgt voor ondersteuning. Twee mentoren van de eigen school nemen de invulling van het begeleidingstraject op zich. De beginnende leraren waarderen de laagdrempelige benadering, het transparant werkkader en de collegiale intervisie, elementen die bijdragen tot een

efficiënte integratie in de schoolcultuur. Daarnaast zorgt een vakcollega voor de vakinhoudelijke en pedagogische begeleiding. Zo stimuleert de school de beginnende leraren om professioneel te groeien in een veilige werkomgeving.

De brede zorg voor de leerlingen is een beleidsprioriteit. Een visietekst vertrekt vanuit het zorgcontinuüm om het zorgbeleid te concretiseren in de dagelijkse werking. Hij verbindt de leerbegeleiding met het socio-emotioneel welbevinden en de schoolloopbaanbegeleiding om alle leerlingen maximale ontplooiingskansen te bieden. Op schoolniveau is de leerbegeleiding structureel uitgebouwd. Ze is ook verankerd in een breed netwerk van externe partners om een geïntegreerde totaalzorg voor de leerlingen waar te maken. Het geëngageerde zorgteam neemt diverse taken op om zowel de leerlingen als de leraren gericht te begeleiden. De leraren en de vakgroepen kennen de specifieke onderwijsbehoeften van hun leerlingen, treden preventief op in de klas en bieden ondersteuning aan indien nodig. Hoewel het onderzoek aantoont dat er nog leraargebonden verschillen zijn in aanpak en diepgang, slaagt het SAL erin de doeltreffendheid van de leerbegeleiding te verhogen en deze zorg in te zetten als hefboom voor onderwijskundige vernieuwingen.

Het algemeen beleid getuigt van een voldoende groot beleidsvoerend vermogen. Het directieteam onderneemt met het schoolbestuur en het middenkader doelgericht acties om de schoolontwikkeling aan te sturen. Ze verhoogt haar beleidskracht door samen te werken met externe partners. De intense ontwikkelingsdynamiek die zo tot stand komt, brengt de school in volle transitie. Daarom bewaakt het directieteam het evenwicht tussen daadkracht en gedragenheid van beslissingen en wil ze de participatieve besluitvorming nog verder versterken. Voor de uitvoering van beleidsprioriteiten vertrouwt ze op de expertise en de veranderingsbereidheid van het schoolteam. Uit het onderzoek blijkt dat die aanpak wisselende garanties biedt voor een kwaliteitsvolle leerplanrealisatie. Het directieteam erkent dit en zoekt een nieuw evenwicht in de samenwerking met de vakgroepen en een daarbij passende leiderschapstijl.

Het SAL draagt kwaliteit hoog in het vaandel. Het directieteam past principes van interne kwaliteitszorg toe en volgt haar beleidsinitiatieven vrij planmatig op. De openheid voor externe feedback typeert daarbij de schoolwerking. Het SAL grijpt dit aan als een opportuniteit om haar kwaliteitsontwikkeling te versterken. De dataverzameling en -analyse laten toe te borgen wat goed loopt en vormen de basis om werkpunten bij te sturen. Voor een aantal processen staat de interne kwaliteitszorg op punt. Voor andere kent het SAL nog groeipotentieel. Dat geldt vooral op onderwijskundig vlak. De inspectie heeft er echter alle vertrouwen in dat de schoolleiding samen met haar geëngageerde schoolteam dit potentieel ten volle zal ontwikkelen.

Gelet op de lacunes in de leerplanrealisatie van een aantal vakken besluit de onderwijsinspectie de doorlichting voor deze erkenningsvoorwaarde met een gunstig advies beperkt in de tijd. De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	Nederlands	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	Nederlands	expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 BSO Kinderzorg	project algemene vakken	huishoudkunde, opvoedkunde, verzorging
Graad 3 BSO Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige	Frans, project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	huishoudkunde, opvoedkunde, verzorging
Graad 3 TSO Farmaceutisch-technisch assistent		specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen	Frans	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede graad en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2015/7841/015 en D/2011/7841/038)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is onvolledig en te weinig doelgericht en evenwichtig. De leerlingenevaluatie is onvoldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. De studieresultaten steunen onvoldoende op valide evaluatiegegevens.

Onderwijsaanbod	De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen van expressie en huishoudkunde
<i>Volledigheid</i>	aangereikt via de werkvorm integrale opdrachten. Deze opdrachten kaderen
<i>Evenwicht</i>	telkens in een thema waarbij ook stelselmatig leerinhouden van de
<i>Beheersingsniveau</i>	componenten opvoedkunde en natuurwetenschappen aansluiten.
<i>Samenhang</i>	

De integrale opdrachten krijgen vorm op basis van een vooraf uitgetekend doelenkader uitgaande van de vier algemene competenties voor de vier schooljaren. De vakgroep bewaakt echter te weinig de leerlijn die het verwerkingsniveau doet toenemen in complexiteit en de leerlingen stapsgewijs meer verantwoordelijkheid geeft bij het uitvoeren van opdrachten. De veeleer fragmentarische benadering via kleine deelopdrachten per component bemoeilijkt het integrale leren en het opzetten van uitdagende opdrachten. De leerlingen missen hierdoor kansen om zich de kennis, de vaardigheden en de attitudes binnen een themagebied vanuit een concrete context als een competentie eigen te maken. Doordat er te weinig afstemming is over de componenten en jaren heen treden er overlappingsen en hiaten in het aanbod op.

Het onderwijsaanbod is te beperkt gericht op het verwerven van de leerplandoelstellingen van expressie en huishoudkunde. Het is bovendien niet altijd duidelijk welke leerplandoelstellingen de diverse deelopdrachten beogen, noch is transparant weergegeven welke leerinhouden een leerling feitelijk verwerkt en welk leertraject hij daadwerkelijk aflegt.

Voor huishoudkunde sluit het curriculum te beperkt aan bij het leerplan. Het aanbod is te weinig systematisch, diepgaand en samenhangend en mist een consecutieve opbouw. De selectie van functionele kennis, oefeningen en praktijkopdrachten is onvoldoende verfijnd om alle doelstellingen in voldoende mate te realiseren. Zo krijgen de leerlingen relatief weinig kansen om specifieke voedingsbehoeften en -problemen, gekaderd binnen een context, uit te diepen.

Ook gaat er onvoldoende aandacht uit naar het leren aanpassen, plannen, voorbereiden en bereiden van een maaltijd in betekenisvolle contexten. Bovendien ligt de focus hierbij te beperkt op het zelfstandig leren kiezen van passende producten, bereidingswijzen en bewaarmethode en op het verantwoorden van hun keuze vanuit wetenschappelijk, economisch, cultureel of ethisch oogpunt. Er doen zich tevens relatief weinig gelegenheden voor om de doelen in samenhang voor diverse doelgroepen te exploreren.

De leerlingen leren over de vier leerjaren heen experimenteren met verschillende expressiemogelijkheden, maar de aandacht die naar expressie in het algemeen en naar de diverse expressievormen in het bijzonder uitgaat, verschilt sterk van jaar tot jaar. Verhoudingsgewijs gaat veel leestijd naar de doelstellingen van het onderdeel 'presenteren', al zit er in het aanbod relatief weinig variatie qua ingezette expressievormen, technieken, middelen en doelgroepen. Het onderdeel 'impressie en expressie' krijgt onvoldoende aandacht. Het 'beschouwen' van cultuur-, kunst- en expressievormen, het 'inleven' in verschillende culturen en artistieke uitingen van kunstenaars, het 'creëren' vanuit een expressieve grondhouding en het 'reflecteren' over expressieve creaties, eigen talenten en dergelijke zijn nog relatief weinig aan de orde.

Voor opvoedkunde trachten de leraren het curriculum op een evenwichtige wijze vorm te geven. Het aanbod vertrekt doorgaans van betekenisvolle contexten en sluit aan bij de actualiteit en de leefwereld van de leerlingen. Toepassingen en een aanpak van de lessen via begeleide taken om de leerinhouden te verwerken, blijven in de meeste lesgroepen beperkt. Ook het omzetten van theoretische kaders en werkschema's naar functionele oefeningen vraagt verdere uitwerking. Zo krijgen de leerlingen in de tweede graad weinig kansen om in diverse concrete situaties passend te leren communiceren en samenwerken. Het waarnemen en observeren van menselijk gedrag en interacties en het interpreteren en rapporteren van gegevens gebeuren te weinig in concrete situaties. Ook in de derde graad worden de leerlingen te weinig uitgedaagd om concreet met de leerstof aan de slag te gaan en onderzoekopdrachten uit te werken.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De infrastructuur en de materiële uitrusting zijn veeleer beperkt. In een aantal lokalen is het niet eenvoudig om met grote lesgroepen actieve werkvormen en bewegingsactiviteiten voor opvoedkunde en expressie toe te passen. Voor huishoudkunde beschikt de vakgroep over leskeukens waar voldoende didactische leermiddelen voorhanden zijn. Niet alle lesgroepen maken hier even vlot gebruik van. De lessen natuurwetenschappen vinden plaats in goed uitgeruste vaklokalen.

De leslokalen zijn uitgerust met projectiemogelijkheden. De leraren wenden deze middelen goed aan om hun lessen visueel te ondersteunen. De leerlingen kunnen voor het opzoeken, selecteren en verwerken van informatie na reservatie gebruikmaken van leslokalen met voldoende computers. Sommige leraren maken gebruik van laptops die op eenvoudige vraag bij het secretariaat te verkrijgen zijn.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk beantwoordt onvoldoende aan de eisen van transparantie, representativiteit en betrouwbaarheid. Er zijn te weinig valide evaluatiegegevens voorhanden om een afdoende leerplanrealisatie te staven.

Voor de beoordeling van de integrale opdrachten hanteert de vakgroep een evaluatie-instrument per graad met beoordelingsitems per deelcompetentie. De leraren geven op basis van elke deelopdracht voor een aantal items een waardeoordeel. De vertaling van de diverse deelopdrachten naar deze beoordelingsitems is niet altijd eenduidig. Hoe de score op de deelcompetenties tot stand komt, blijft eveneens vaag. De beoordelingscriteria zijn soms onvoldoende verfijnd en een normstelling omtrent het beheersingsniveau ontbreekt om te bepalen of een leerling de (deel)competentie effectief heeft bereikt.

De evaluatiepraktijk gaat onvoldoende na of de leerlingen de leerplandoelstellingen van expressie en huishoudkunde bereiken. Deze doelstellingen zijn er amper in afgebakend of geconcretiseerd, waardoor de beoordeling ervan nauwelijks expliciet gebeurt en dus op een vage normering berust.

De begeleidingsfiches bevatten een zelfevaluatietool. Ze helpen de leerlingen hun leerproces op te volgen en bij te sturen. Ook biedt de uitgebreide mondelinge en schriftelijke feedback van de leraren ondersteuning.

Voor het vak opvoedkunde gebeurt de evaluatie aan de hand van toetsen en (mondelinge) examens. De toetsen en examens zijn verzorgd opgesteld en bevatten een puntenverdeling. De vraagstelling is gevarieerd. De vragen zijn doorgaans inhoudelijk relevant en evenwichtig gespreid over de geziene leerstof. Ze peilen zowel naar kennis als naar inzicht en eenvoudige toepassingen uitgaande van functionele en probleemstellende contexten. Uitdagende vragen komen minder voor. De opdrachten zelfstandig werk of groepswork zijn te beperkt in aantal om er de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen mee na te gaan. Bijgevolg krijgen ze nauwelijks gewicht in de evaluatiepraktijk.

De geïntegreerde proef voldoet aan de reglementaire bepalingen, richt zich op de verschillende vakken van het specifieke gedeelte en sluit aan bij het studieprofiel. De opdrachten zijn voldoende uitdagend. Voor de proces- en productevaluatie zijn eenduidige evaluatiefiches uitgewerkt, al staan de beoordelingscriteria nog niet op punt. De leerlingen krijgen geregeld feedback over hun vorderingen. De beoordeling gebeurt door de betrokken leraren en een externe jury.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De relatie tussen de leraren en de leerlingen is aanmoedigend, ondersteunend en respectvol. Gevarieerde werkvormen stimuleren de actieve deelname van de leerlingen aan de lessen. De taakbetrokkenheid van de leraren is groot, maar de leerbegeleiding verloopt alsnog te weinig doelgericht. De vertaalslag van het leerplan naar functionele kennis, relevante oefeningen en opdrachten staat nog

niet op punt. Hierdoor missen de integrale opdrachten de nodige efficiëntie.

De leerinhouden worden binnen de context van het dagelijkse leven van de leerlingen en de sociale werkelijkheid aangebracht. De leraren werken aanschouwelijk door gebruik te maken van realistisch materiaal en visuele projecties. (Externe) projecten en studiebezoeken, gekoppeld aan gerichte opdrachten, vervolledigen het curriculum en bevorderen de betrokkenheid van de leerlingen en hun inzicht in potentiële studie- en werkterreinen.

De leraren leveren inspanningen om de lessen opvoedkunde een uitdagend en functioneel karakter te geven. Voor de derde graad ontwikkelt het lerarenteam nieuw cursusmateriaal. Wat reeds voorligt, is goed gestoffeerd, gestructureerd en in toegankelijke taal opgesteld. Het bevat passende illustraties, casussen, actuele artikels en verwijzingen naar internetsites om het geheel realiteitsgericht en bevattelijk te maken.

Zelf- en peerevaluatie hebben een vaste plaats binnen het leer- en evaluatieproces. De leerlingen ontvangen geregeld feedback en kunnen rekenen op individuele begeleiding indien nodig. Voor leerlingen met specifieke noden leveren de leraren extra inspanningen.

3.1.1.2 Frans in bso derde graad in de studierichting Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige (leerplan D/2014/7841/018)

Voldoet

De leerplanrealisatie is aanvaardbaar in een ontwikkelingsgerichte context.

Onderwijsaanbod	Het cursusmateriaal is vaardigheidsgericht en vertrekt voldoende van taalgebruikssituaties die aansluiten bij de professionele context van de zorgkundige. De leraren gebruiken het leerplan echter nog onvoldoende als leidraad en ijkpunt. Dat beperkt de samenhang en de volledigheid van het onderwijsaanbod.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau Samenhang</i>	

De vakgroep levert inspanningen om de variatie in tekstsoorten voor de receptieve vaardigheden te bewaken. Toch overwegen de informatieve teksten; narratieve teksten beluisteren en lezen de leerlingen veel minder. Ook leren ze weinig gebruikmaken van de visuele ondersteuning in beeldfragmenten om teksten beter te begrijpen. De luistervaardigheid oefenen ze wel voldoende in met audiofragmenten. Bovendien versterkt het vlotte en verzorgde taalgebruik van de leraren de luistervaardigheid van de leerlingen. Daarbij besteden ze expliciet aandacht aan standaarduitdrukkingen en beleefdheidsconventies. De leerlingen krijgen echter te weinig aansporingen om zelf Frans te spreken in hun interactie tijdens de les. Dat is een gemiste kans om de spreekdurf en de zelfredzaamheid te vergroten. Deze attitudes en strategieën vragen meer aandacht. Verder oefenen de leerlingen de taaltaken op het beschrijvende verwerkingsniveau voldoende in, al krijgen ze minder kansen om de gedachtengang te leren volgen bij luisterteksten.

Voor de productieve vaardigheden trainen de leerlingen vooral de leerplandoelstellingen voor de gespreksvaardigheid. Die komt regelmatig aan bod in dialoogoefeningen. Deze voorbereide opdrachten richten zich in de uitvoering echter nog te vaak op het kopiërende verwerkingsniveau. De leerlingen klimmen daardoor weinig op naar het beschrijvende verwerkingsniveau waarop de leerplandoelstellingen zich situeren. Verder is de training van de spreek- en de schrijfvaardigheid nog niet structureel ingebed in het onderwijsleerproces. De leerlingen krijgen weinig kansen tijdens de les om hun communicatiestrategieën te versterken en te reflecteren over hun taalgebruik.

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen voor de kenniscomponent overwegend op een reproductief niveau. Ze oefenen grammatica en woordenschat in via losstaande zinnen. Transfergerichte en meer uitdagende vaardigheidsgerichte opdrachten maken ze nauwelijks. De kenniscomponent is dan ook onvoldoende afgestemd op het uitvoeren van taaltaken om te spreken van functionele kennis en een functionele beheersing ervan. Het aanbod mist daardoor samenhang.

De buitenschoolse activiteiten, de filmfragmenten en chansons brengen de leerlingen in contact met de Franstalige cultuur. Deze activiteiten bieden extra oefenkansen voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid en de interculturele competentie.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

Globaal genomen is de evaluatiepraktijk voldoende leerplangericht, maar ze weerspiegelt de aandachtspunten en lacunes uit het onderwijsaanbod.

De leraren kiezen voor een gespreide evaluatie. De vakgroep legt daarbij verhoudingen vast voor de componenten uit het leerplan en volgt die gelijkgericht op. Deze aanpak bevordert een procesmatige evaluatiepraktijk. Het puntengewicht van de componenten ondersteunt echter niet altijd een evenwichtige leerplanrealisatie. Dat is een aandachtspunt, net zoals de frequentie van de toetsing voor sommige vaardigheden en het gewicht van de drie rapporteringsperiodes. Zij zetten de betrouwbaarheid van de evaluatiepraktijk onder druk.

De toetsen voor de receptieve vaardigheden zijn transparant. Ze bevatten meestal een puntenverdeling en de vraagstelling is eenduidig. Op het beschrijvende verwerkingsniveau toetsen de leraren deze vaardigheden zoals het leerplan verwacht, al domineren de informatieve teksten. Verder sluiten de toetsopgaven niet altijd aan bij het leerplan. Dat ondermijnt de validiteit.

De toetsen voor de productieve vaardigheden tonen aan dat de leraren een ontwikkelingstraject afleggen naar een taakgerichte aanpak. Toch duiken nog enkele verdoken vertaaloefeningen op. Dat spoort niet met de leerplanvisie. Bovendien komt de betrouwbaarheid onder druk te staan omdat de leraren de frequentie van de formele beoordelingen en de variatie aan leerplandoelstellingen onvoldoende bewaken. Zo peilen de toetsen zelden of nooit of de leerlingen mededelingen kunnen schrijven of informatie over

zichzelf kunnen geven.

Verder steunen de beoordelingen van de productieve vaardigheden onvoldoende op transparante beoordelingscriteria die de tekstenmerken uit het leerplan overnemen. Wel experimenteert de vakgroep met evaluatieroosters om de transparantie, de betrouwbaarheid en het leerondersteunende karakter van de evaluatie te verhogen. Deze zoektocht leidde nog niet tot een gedragen aanpak in de vakgroep die de leerlingen een actievere rol in hun leerproces geeft en hen leert hun functionele beheersing van de kennis uit te breiden om de doeltreffendheid van hun communicatie te verhogen.

De evaluatie van woordenschat en grammatica druist in tegen de leerplanvisie op taakgericht taalonderwijs; de leerlingen maken vooral contextloze vertaal- en invulopdrachten die het reproductieve niveau niet overstijgen.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De materiële voorzieningen beantwoorden aan de vereisten van het leerplan. De school biedt alle mogelijkheden om ICT in het onderwijsleerproces te integreren en zo de leerplanrealisatie te ondersteunen. De leraren maken daar meestal doeltreffend gebruik van, al krijgen de leerlingen maar beperkt de mogelijkheid om ICT tijdens hun leerproces te gebruiken in de les, bijvoorbeeld voor de schrijfvaardigheid.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De vakgroep Frans vertrekt vanuit het zorgcontinuüm om de leerbegeleiding vorm te geven. Ze vertaalde de schoolvisie op brede zorg in preventieve maatregelen voor de lessen Frans. De leraren passen die zo veel mogelijk toe. Ze kennen bovendien de specifieke onderwijsbehoeften van hun leerlingen en bieden hen een gepaste ondersteuning volgens de schoolafspraken.

Uit de klasbezoeken blijkt dat de leraren heel dicht bij de leerlingen staan. Ze bieden veel ondersteuning en zorgen ervoor dat de leerlingen in een veilige leef- en leeromgeving de les volgen. Klasafspraken, studietips en visuele ondersteuning tijdens de lessen stimuleren hen in hun leerproces. Ook proberen de leraren een krachtige leeromgeving te creëren. Ze gebruiken taalactiverende werk- en groeperingsvormen en hebben aandacht voor binnenklasdifferentiatie. Ze bouwen deze echter nog te weinig proactief en planmatig in de lessen in om de leerlingen een actievere rol in hun taalverwervingsproces te geven. De leerlingen mislopen nu kansen om hun leerstrategieën te versterken en hun leerautonomie te vergroten, bijvoorbeeld voor de productieve vaardigheden.

De curatieve leerbegeleiding verloopt nog weinig gestructureerd. De leraren hebben nog geen gezamenlijke aanpak bepaald om de doeltreffendheid van de remediëring te verhogen. Elke individuele leraar neemt hiervoor wel voldoende initiatieven: ze ondersteunen alle leerlingen met motiverende rapportcommentaren, reiken remediëringsoefeningen aan voor de kenniscomponent en tips voor de vaardigheden. De leerlingen kunnen reflecteren over hun inzet voor en de resultaten van hun toetsen dankzij het portfolio, maar die reflectie blijkt geen systematische input te geven om het

leerproces verder op te volgen en bij te sturen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Externe factoren hebben in de hand gewerkt dat de leerplanrealisatie nog niet optimaal is. Het engagement van de leraren Frans is echter hoog en de betrokkenheid zeer groot. De vakgroep getuigt van openheid voor zelfreflectie en streeft naar kwaliteit. Ze kende dan ook de knelpunten die het erkenningsonderzoek expliciteert.

De leraren beschikken over de expertise om hun onderwijs- en evaluatiepraktijk beter te laten aansluiten op het leerplan. Ze namen hiervoor al initiatieven. Zo vinden ze meer en meer aansluiting bij de leerplanvisie op communicatief taalonderwijs en proberen ze de taakgerichte aanpak van het leerplan toe te passen. Hoewel deze ontwikkelingen nog recent zijn door de wisselende samenstelling van de vakgroep, is het duidelijk dat de leraren die nu in deze studierichting lesgeven, alle potentieel hebben om de nodige kwaliteitsverbetering te brengen. Ze kunnen daarbij rekenen op een netwerk dat ondersteuning krijgt van de pedagogische begeleidingsdienst.

3.1.1.3 Frans in tso derde graad in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen (leerplan D/2016/13.758/016)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren gebruiken het leerplan nog onvoldoende als leidraad en ijkpunt. Daardoor mist het onderwijsaanbod samenhang, is het onvolledig en onvoldoende afgestemd op de vereiste verwerkingsniveaus.

Het cursusmateriaal is voldoende actueel en vaardigheidsgericht. Het leerplan verwacht daarbij dat de leerlingen functioneren in zo authentiek mogelijke taalgebruikssituaties en daarbij reflecteren over hun taalgebruik. Dit doen ze nog onvoldoende, wat de samenhang van het onderwijsaanbod beperkt.

De vakgroep levert inspanningen om de variatie in tekstsoorten voor de receptieve vaardigheden te bewaken. Toch overwegen de informatieve teksten. Narratieve en argumentatieve teksten beluisteren en lezen de leerlingen veel minder. Verder oefenen ze de taaltaken op het beschrijvende verwerkingsniveau voldoende in, maar leren ze zelden de tekststructuur en -samenhang herkennen. Bovendien krijgen ze nauwelijks of geen kansen om hun beheersing van het structurerende verwerkingsniveau te verdiepen. De volledigheid en de verticale samenhang van het onderwijsaanbod staan hierdoor onder druk.

Het vlotte en verzorgde taalgebruik van de leraren versterkt de luistervaardigheid van de leerlingen. Ze krijgen echter weinig aansporingen om het Frans consequent te gebruiken in hun interactie tijdens de les. De opdrachten voor lezen en luisteren versterken deze vaststelling; de leerlingen antwoorden systematisch in het Nederlands. Dit is een gemiste kans om de volgende leerplandoelstellingen voor spreken in te oefenen: informatie

meedelen uit teksten, beluisterde en gelezen teksten navertellen, een spontane mening geven over teksten.

De mondelinge interactie komt regelmatig aan bod in dialoogoefeningen. Deze voorbereide opdrachten richten zich in de uitvoering echter nog te vaak op het kopiërende verwerkingsniveau. De leerlingen klimmen daardoor weinig op naar het beschrijvende en het structurerende verwerkingsniveau waarop de leerplandoelstellingen zich situeren. Tijdens de les maken ze bovendien zelden functionele schrijf- en spreekopdrachten die hen uitdagen om hun communicatiestrategieën te versterken en te reflecteren over hun taalgebruik.

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen voor de kenniscomponent overwegend op een reproductief niveau. Ze oefenen grammatica en woordenschat in via losstaande zinnen. Transfergerichte en uitdagende vaardigheidsgerichte opdrachten maken ze nauwelijks. De kenniscomponent is dan ook onvoldoende afgestemd op het uitvoeren van taaltaken om te spreken van functionele kennis en een functionele beheersing ervan. Het aanbod mist daardoor samenhang.

De buitenschoolse activiteiten, de filmfragmenten en chansons brengen de leerlingen in contact met de Franstalige cultuur. Deze activiteiten bieden extra oefenkansen voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid en de interculturele competentie.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Globaal genomen zijn de resultaten van de leerlingen goed tot zeer goed. De evaluatie sluit echter maar beperkt aan bij het leerplan en weerspiegelt de lacunes in het onderwijsaanbod. Het eindcijfer geeft daardoor geen correct beeld van de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen.

De leraren kiezen voor een gespreide evaluatie. De vakgroep legt daarbij verhoudingen vast voor de componenten uit het leerplan en volgt die gelijkgericht op. Deze aanpak bevordert een procesmatige evaluatiepraktijk. Het puntengewicht van de componenten ondersteunt echter niet altijd een evenwichtige leerplanrealisatie. Dat is een aandachtspunt, net zoals de frequentie van de toetsing voor sommige vaardigheden, het gewicht van de drie rapporteringsperiodes en het onderscheid tussen het evaluatie- en het sanctiebeleid. Zij zetten de betrouwbaarheid van de evaluatiepraktijk onder druk.

De toetsen voor de receptieve vaardigheden zijn transparant. Ze bevatten meestal een puntenverdeling en de vraagstelling is eenduidig. Op het beschrijvende verwerkingsniveau toetsen de leraren deze vaardigheden zoals het leerplan verwacht, al domineren de informatieve teksten en peilen ze vooral of de leerlingen informatie kunnen selecteren en de hoofdgedachte achterhalen. De leerlingen tonen zelden aan dat ze de tekststructuur en -samenhang herkennen. Het structurerende verwerkingsniveau ontbreekt in de evaluatie. Verder sluiten de toetsopgaven niet altijd aan bij het leerplan. Deze vaststellingen ondermijnen de validiteit.

De toetsen voor de productieve vaardigheden tonen aan dat de leraren een ontwikkelingstraject afleggen naar een taakgerichte aanpak. Toch duiken nog verdoken vertaaloefeningen op. Dat spoort niet met de leerplanvisie. Bovendien bewaken de leraren onvoldoende de variatie aan leerplandoelstellingen. Zo schrijven de leerlingen zelden of nooit mededelingen, brieven of mails. De opdrachten voor de schrijfvaardigheid zijn tot slot te weinig uitdagend voor de tekstkenmerken en het beheersingsniveau die het leerplan vooropstelt. Dit beperkt verder de validiteit van de evaluatie.

Ook de betrouwbaarheid komt onder druk te staan omdat de leraren de frequentie van de formele beoordelingen voor de productieve vaardigheden niet bewust bewaken. Die steunen bovendien onvoldoende op transparante beoordelingscriteria die de tekstkenmerken uit het leerplan overnemen. Wel experimenteert de vakgroep met evaluatieroosters om de transparantie, de betrouwbaarheid en het leerondersteunende karakter van de evaluatie te verhogen. Deze zoektocht leidde nog niet tot een gedragen aanpak in de vakgroep die de leerlingen een actievere rol in hun leerproces geeft en hen leert hun functionele beheersing van de kennis uit te breiden om de doeltreffendheid van hun communicatie te verhogen.

De evaluatie van woordenschat en grammatica druist in tegen de leerplanvisie op taakgericht taalonderwijs; de leerlingen maken vooral contextloze vertaal- en invulopdrachten die het reproductieve niveau niet overstijgen.

Uitrusting

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De materiële voorzieningen beantwoorden aan de vereisten van het leerplan. De school biedt alle mogelijkheden om ICT in het onderwijsleerproces te integreren en zo de leerplanrealisatie te ondersteunen. De leraren maken daar meestal doeltreffend gebruik van, al krijgen de leerlingen maar beperkt de mogelijkheid om ICT tijdens hun leerproces te gebruiken in de les, bijvoorbeeld voor de schrijfvaardigheid.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De vakgroep Frans vertrekt vanuit het zorgcontinuüm om de leerbegeleiding vorm te geven. Ze vertaalde de schoolvisie op brede zorg in preventieve maatregelen voor de lessen Frans. De leraren passen die zo veel mogelijk toe. Ze kennen bovendien de specifieke onderwijsbehoeften van hun leerlingen en bieden hen een gepaste ondersteuning volgens de schoolafspraken.

Uit de klasbezoeken blijkt dat de leraren heel dicht bij de leerlingen staan. Ze bieden veel ondersteuning en structuur en zorgen ervoor dat de leerlingen in een veilige leef- en leeromgeving de les volgen. Klasafspraken, studietips, goed gestructureerd cursusmateriaal en visuele ondersteuning tijdens de lessen stimuleren hen in hun leerproces. Ook proberen de leraren een krachtige leeromgeving te creëren. Ze gebruiken taalactiverende werk- en groeperingsvormen en hebben aandacht voor binnenklasdifferentiatie. Ze bouwen deze echter nog te weinig proactief en planmatig in de lessen in om de leerlingen een actievere rol in hun taalverwervingsproces te geven. De leerlingen mislopen nu kansen om hun leerstrategieën te versterken en hun leerautonomie te vergroten, bijvoorbeeld voor de productieve vaardigheden.

De curatieve leerbegeleiding verloopt nog weinig gestructureerd. De leraren hebben nog geen gezamenlijke aanpak bepaald om de doeltreffendheid van de remediëring te verhogen. Elke individuele leraar neemt hiervoor wel voldoende initiatieven: ze ondersteunen alle leerlingen met motiverende rapportcommentaren, reiken remediëringsoefeningen aan voor de kenniscomponent en tips voor de vaardigheden. De leerlingen kunnen reflecteren over hun inzet voor en de resultaten van hun toetsen dankzij het portfolio, maar die reflectie blijkt geen systematische input te geven om het leerproces verder op te volgen en bij te sturen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Het engagement en de betrokkenheid van de leraren Frans is zeer groot. De vakgroep getuigt van openheid voor zelfreflectie en streeft naar kwaliteit. Ze kende dan ook de knelpunten die het erkenningsonderzoek expliciteert.

De leraren beschikken over de expertise om hun onderwijs- en evaluatiepraktijk beter te laten aansluiten op het leerplan. Ze namen hiervoor al initiatieven. Zo vinden ze meer en meer aansluiting bij de leerplanvisie op communicatief taalonderwijs en proberen ze de taakgerichte aanpak van het leerplan toe te passen. Hoewel deze ontwikkelingen nog te recent zijn om te garanderen dat de leerlingen alle leerplandoelstellingen met de nodige diepgang bereiken, is het duidelijk dat de leraren alle potentieel hebben om de nodige kwaliteitsverbetering te brengen. Ze kunnen daarbij rekenen op een netwerk dat ondersteuning krijgt van de pedagogische begeleidingsdienst.

**3.1.1.4 Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in bso derde graad in de studierichtingen
 Verzorging en Kinderzorg (leerplannen D/2014/7841/033 en D/2014/7841/035)**

Voldoet

De leerplandoelstellingen komen allemaal aan bod. De evaluatie voldoet nipt. De stage is een voorbeeld van goede praktijk.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Bij de invoering van het huidige leerplan maakte de vakgroep, op basis van de deskundigheid van de collega's, een verdeling van de leerplandoelstellingen over de lescomponenten 'pedagogisch handelen', 'directe zorg' en 'indirecte zorg'. Om de integratie tussen de vakken te bevorderen koos de vakgroep ervoor om de leerplandoelstellingen via een aantal thema's aan te bieden. Deze thema's vormen de rode draad waarrond de leraren tijdens éénzelfde periode werken. Het resultaat is nog te vaak een bundeling van de leerstofinhouden van de verschillende vakken, los van elkaar. Voor een aantal thema's in de studierichting Kinderzorg is dit reeds een zinvoller geheel.

De geest van de geïntegreerde leerplannen is nog onvoldoende doorgedrongen tot op de klasvloer. Een goede aanzet is terug te vinden in een aantal waardevolle projecten. De leraren splitsen de lessen echter nog te vaak op in een theoretisch en een praktijkgericht gedeelte. Hierdoor is het aanbod niet steeds afgestemd op het juiste beheersingsniveau, maar veeleer gericht op de reproductie van kennis die veel verder reikt dan de vereiste basis. Het doel om de leerplandoelstellingen zodanig aan te bieden dat de leerlingen theorie en praktijk als een geheel ervaren gaat hierbij verloren. Bovendien is het aanbod

om complexe situaties in te oefenen hierdoor te beperkt.

Om het geïntegreerde karakter van de opleiding verder vorm te geven, koos de school in Verzorging voor een aantal uren integraal werk. Binnen dit integraal werk willen de leraren de verworven leerstof en de daarbij horende vaardigheden laten exploreren en de leerlingen voorbereiden op de stages. Daartoe werkt het team casussen uit waarmee de leerlingen aan de slag gaan. Het bereiken van integratie is echter nog beperkt gezien de bijhorende opdrachten opnieuw voor de verschillende lescomponenten zijn opgesplitst. Hierdoor gaan kansen verloren om de competenties als een samenhangend geheel te verwerven, om te groeien in complexere situaties en het handelen en reflecteren vanuit de totaalzorg en een totaalvisie geïntegreerd te benaderen.

Naast de lespraktijk organiseren de leraren voor elk leerjaar een aantal vakoverschrijdende projecten. Deze zijn inhoudelijk goed uitgewerkt en beantwoorden beter aan het geïntegreerde, toepassingsgerichte karakter van het leerplan en aan de te bereiken competenties. De opdrachten en de evaluatiecriteria zijn gelinkt aan één van de lescomponenten. In functie van de afstemming van leerinhouden op elkaar en met het oog op de totaalzorg, maken de leraren nog te weinig werk van een vakoverschrijdende formulering. De opbouw en werkwijze van elke project zijn steeds dezelfde waardoor deze aanpak goed herkenbaar is voor de leerlingen. De lay-out is verzorgd en aantrekkelijk.

De stages vormen een zeer waardevolle schakel in het geheel van de opleiding. De school kiest voor blokstages en zet de meeste leraren van het specifieke gedeelte in om deze stages te begeleiden. Dit team, onder leiding van een coördinator, maakt werk van een krachtige begeleiding en draagt zo zorg voor het welzijn van alle betrokken partijen. De stages bieden de leerlingen mooie kansen om de werkplek in al haar diversiteit te leren kennen. Leraren-stagebegeleiders begeleiden de leerlingen individueel en geven op regelmatige basis, naast de mondelinge, ook waardevolle schriftelijke feedback. De stage voldoet aan alle wettelijke bepalingen.

De trajectbegeleiding binnen de geïntegreerde proef van beide studierichtingen daagt de leerlingen sterk uit om emancipatorisch het eigen leer- en groeitraject vorm te geven. Ze bouwen daarbij verder over de leerjaren heen. De leerlingen krijgen uitdagende opdrachten binnen een veilig klimaat. Ze benoemen hun werkpunten en hun handelen. De open en steunende sfeer vanuit de leraren en de groepsdynamiek zijn een krachtig instrument om onder meer het reflecterend vermogen vorm te geven.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De toegewezen vaklokalen voor het specifieke gedeelte van Verzorging en Kinderzorg voldoen niet aan de minimale materiële vereisten. Ze vormen een belemmerende factor voor de geïntegreerde realisatie van de leerplandoelstellingen en het werken bij de verschillende doelgroepen. Bovendien is het aantal vaklokalen ontoereikend voor de vele leerlingen binnen Personenzorg. De voorzieningen laten niet toe om de doelstellingen rond kwaliteitsvol werken goed te integreren in de dagelijkse lespraktijk. Voor de

leerplandoelstellingen van 'indirecte zorg' kunnen de vakleraren enkel gebruikmaken van een lokaal met voorzieningen voor maaltijdzorg. Een integratie met interieur- en linnenzorg is niet mogelijk.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk binnen bepaalde lescomponenten is beperkt uitgewerkt in functie van de te bereiken leerplandoelstellingen, waardoor ze zeer nipt valide is. Voor 'directe en indirecte zorg' is het aandeel contextloze vragen te groot. Bovendien worden vaardigheden soms als kennis bevroegd. Dit zet de validiteit ernstig onder druk. Voor 'pedagogisch handelen' is de evaluatie vaak goed opgebouwd aan de hand van casussen waarbij de leraren via toepassingen peilen naar het juiste beheersingsniveau. Synthesetoetsen kennen te weinig nieuwe contexten, wat de validiteit onder druk zet. Voor het geheel van de componenten vormen schriftelijke toetsen de dominante evaluatiemethodiek. Dit staat in contrast met de vele actieve werkwoorden uit het leerplan (uitvoeren, aanwenden, handelen, organiseren, communiceren, ...). Het aandeel van de vaardigheden binnen de totaliteit van de evaluatie is te beperkt en te weinig transparant.

Voor de evaluatie van de projecten én voor integraal werk beoordelen de leraren goed en eenduidig de leerdoelen via onderliggende gedragscriteria. Sommige vaardigheden krijgen tijdens de projecten of tijdens integraal werk aan de hand van een checklist een beoordeling. De opbouw en lay-out zijn steeds dezelfde. Dit komt de transparantie ten goede.

Voor de evaluatie van de stages maken de leraren gebruik van degelijke evaluatiedocumenten in functie van competentiegericht evalueren. Het team werkt transparant en eenduidig via onderliggende gedragscriteria en de vastgelegde normering. De leraren stimuleren de leerlingen structureel om zichzelf te evalueren. Dit gebeurt aan de hand van duidelijke beoordelingscriteria, die gerelateerd zijn aan de leerplandoelstellingen. Zo kunnen ze hun eigen leerproces bijsturen. De leerlingen en de ouders krijgen een transparante kijk op de beoordeling en de evolutie via duidelijke verslagen. De ontwikkeling van het reflecterend vermogen doorheen de opleiding is een voorbeeld van goede praktijk. Het team zet volop in op de groei van elke leerling door structureel overleg in te bouwen waarbij ze werkpunten bespreekt en meeneemt naar een volgende stage.

De geïntegreerde proef voldoet aan de reglementaire bepalingen en sluit goed aan bij het studierichtingsprofiel. De leerlingen weten duidelijk wat de leraren van hen verwachten. Ze krijgen ook veelvuldig kwalitatieve feedback zodat ze indien nodig hun leerproces kunnen bijsturen.

Het rapport voor Kinderzorg geeft een globaal cijfer weer per algemene doelstelling en lijkt daardoor minder transparant. Via het elektronische platform kunnen de leerlingen en hun ouders de samenstelling van de beoordeling raadplegen. Voor de toekenning van het globale cijfer heeft de vakgroep afspraken gemaakt over het gewicht en de waarde van de scores in de respectievelijke componenten. Het rapport voor Verzorging is een cijfermatige beoordeling op basis van de drie lescomponenten en hierdoor weinigzeggend

over het al dan niet bereiken van de verschillende algemene doelstellingen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het lerarenteam begeleidt en coacht de leerlingen met veel enthousiasme en zorg. Er gaat veel aandacht naar de remediëring en individuele ondersteuning van de leerling. De soms sturende aanpak van de lessen die vertrekt vanuit een theoretisch kader en het minimaal gebruik van activerende werkvormen en binnenklasdifferentiatie, beperken het geïntegreerd werken.

Het studiemateriaal bestaat uit eigen cursusmateriaal, gebundeld per thema, aangevuld met een leerboek voor 'directe zorg' en 'indirecte zorg'. Het eigen cursusmateriaal is zeer verzorgd opgesteld en voorzien van de nodige ondersteunende illustraties. Voor 'pedagogisch handelen' zijn casussen geregeld het vertrekpunt. Voor het bereiken van sommige leerplandoelstellingen maakt de vakgroep goed gebruik van externe mogelijkheden zoals gastsprekers, uitstappen, bezoeken en het ontlenen van specifieke materialen.

De begeleiding van de stage en de geïntegreerde proef is van een zeer degelijke kwaliteit. Hiervan getuigen de zorgvuldig ingevulde opvolgingsdocumenten.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

De organisatie van het curriculum en de vaak wisselende ambtstoewijzingen hebben een nadelige invloed op het opbouwen van expertise en op het geïntegreerd werken. Dit komt het praktijk- en ervaringsgericht leren niet ten goede en veroorzaakt onnodige taaklast bij de leraren. Een aantal klasgroepen is te groot om functioneel en praktijkgericht aan de slag te kunnen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg

De vakgroep heeft zowel formeel als informeel veelvuldig overleg. Dit overleg verloopt overwegend per graad en per component. De leraren trachten de concretisering van de integrale leerplannen voortdurend bij te sturen. De gedrevenheid, de grote betrokkenheid en de nauwe samenwerking vormen een stevige basis om de werkpunten adequaat aan te pakken.

3.1.1.5 Nederlands in tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/001)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is vrij volledig, maar niet voldoende evenwichtig samengesteld. De vakgroep stelt de communicatieve functie van de taal te weinig centraal. De evaluatiepraktijk is niet voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De vakgroep behandelt de drie leerplancomponenten (taalvaardigheden, taalbeschouwing en literatuur) in het leerprogramma. Het evenwicht en de samenhang tussen deze componenten is echter vrij zwak. Veel aandacht gaat uit naar het ontwikkelen van de lees- en literaire competenties en naar de taalbeschouwing. De leerlingen krijgen wel kansen om de taalvaardigheden in te oefenen, maar de aanpak ervan is niet voldoende doelgericht. Van de leerlingen betere taalgebruikers maken, vormt niet in voldoende mate de hoofddoelstelling van het curriculum.

De leraren gebruiken tijdens de lessen de mogelijkheden tot communicatie en talige interactie. De relatief kleine klasgroepen (gemiddeld 14 leerlingen) lenen

zich hier uitstekend toe. Zowel de receptieve als de productieve taalvaardigheden komen aan bod, maar de leerlingen oefenen ze niet volgens een bepaalde systematiek, rekening houdend met een variatie in tekstsoorten, tekstenmerken en verwerkingsniveaus. Het stimuleren van de taalvaardigheden gebeurt te vrijblijvend. Zowel de ontwikkeling van de spreken en de gespreksvaardigheid als van de luister- en kijkvaardigheid komt niet voldoende doelgericht en niet voldoende frequent aan bod. Het ontbreekt ook aan een verticale groei- en leerlijn voor de vaardigheden, zowel binnen de graad als over de graden heen. De verwerkingsopdrachten rond de huislectuur zijn wel voorbeelden van taalgerichte en gecombineerde taaltaken. In enkele klasgroepen krijgen de taalvaardigheden dit schooljaar een meer prominente plaats.

De integratie tussen de taalvaardigheden en de taalbeschouwing krijgt weinig gerichte aandacht. De koppeling tussen de vaardigheden onderling en tussen de vaardigheden en de taalbeschouwing gebeuren te weinig systematisch. De leerlingen genereren het inzicht in het taalsysteem niet voldoende vanuit de reflectie op eigen en andermans taalgebruik. Ondanks dat de leraren veel aandacht besteden aan taalzorg in taken, toetsen en examens, leren de leerlingen te weinig reflecteren over hun eigen taalgebruik en over de achterliggende taalsystematiek.

De vakgroep vat het literatuuraanbod vooral op vanuit een tekstervarende benadering en waakt erover dat de leerlingen voldoende leesplezier ondervinden. Via een leesdossier laat ze de leerlingen kennismaken met de literatuur. Artistiek-literaire teksten overheersen echter. Binnen de ontwikkeling van de leesvaardigheid krijgen de leerlingen onvoldoende variatie in tekstsoorten aangeboden in betekenisvolle, authentieke contexten.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting voldoet aan de leerplanvereisten. De lokalen beschikken over een computer, projectiescherm en internetverbinding. Ze zijn ruim genoeg voor de betrokken klasgroepen en lenen zich tot het gebruik van activerende werkvormen.

De leraren benutten de mogelijkheden voor het inzetten van ICT voor opzoekwerk of voor het raadplegen van naslagwerken tijdens het onderwijsleerproces slechts in beperkte mate.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De beoordeling van de leerlingen gebeurt aan de hand van examens en van het dagelijks werk (opdrachten en toetsen). Binnen eenzelfde leerjaar werken de leraren doorgaans samen voor het opstellen van de examens. Over de leerjaren heen is de samenwerking vrij bescheiden. Een duidelijke leerlijn ontbreekt. In het eerste leerjaar is de aandacht voor een evenwichtige verhouding tussen de leerplancomponenten vrij zwak. In het tweede leerjaar is de verhouding procentueel beter. Het proces van de taalontwikkeling krijgt een onvoldoende duidelijke plaats. Meestal is het cijfer voor een taalvaardigheid gebaseerd op een momentopname. Het puntengewicht, maar ook de kwantiteit van de bevraging helt te sterk over naar tekstanalyse, woordenschat, spraakkunst en spelling. Het belang van de taalvaardigheden is ondergewaardeerd in de

evaluatie. Hierdoor is de leerlingenevaluatie niet representatief voor de eindtermen en de leerplandoelstellingen, en bijgevolg niet valide. Het hanteren van leerstrategieën maakt geen onderdeel uit van de evaluatie. De aandacht voor de evaluatie van vakgebonden attitudes is beperkt. De vakgroep baseert zich binnen de evaluatiepraktijk niet voldoende op de visie van het leerplan.

De evaluatiepraktijk is weinig transparant. De puntenverdeling op de toetsen en examenvragen is voor de leerlingen voldoende duidelijk. De vakgroep heeft echter geen of beperkte afspraken rond het hanteren van criteria voor de beoordeling van de productieve taalvaardigheden. De leerlingen zijn op voorhand niet voldoende geïnformeerd over de puntenverdeling voor de deelvaardigheden en over de beoordelingscriteria.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leraren passen de principes uit de brede basiszorg toe. Hiervoor steunen ze onder meer op de input vanuit de begeleidende klassenraad en op de informatie van het elektronische leerlingvolgsysteem. Ze gaan ook in overleg met het begeleidingsteam. De vakgroep brengt de talige beginsituatie van de leerlingen niet systematisch in kaart. Differentiatie en remediëring op maat komen veeleer sporadisch voor.

Het klasklimaat is respectvol en bemoedigend. De leraren stimuleren hun leerlingen onder meer tot spreekdurf en taalreflectie. Ze trachten taalgerichte en taalactiverende werkvormen te hanteren. De aandacht voor taalgang is niet structureel ingebouwd. De notities en toetsen van de leerlingen bevatten dikwijls taalfouten. Het stimuleren van een attitude rond taalgang heeft nog geen duidelijke plaats.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De vakgroep heeft zich nog onvoldoende gebogen over het realiseren van een doelgerichte en gelijkgerichte afstemming van het curriculum op de leerplandoelstellingen. De samenwerking en de afstemming van het pedagogisch-didactisch handelen verlopen niet met voldoende diepgang. De gevolgen zijn een individueel wisselende gerichtheid op de leerplanrealisatie.

Het schoolbeleid verleent de vakgroep een sterke autonomie voor het uitwerken van het curriculum en de evaluatiepraktijk. Een beleidsmatige aansturing en opvolging van deze processen blijkt echter nodig. De schoolleiding heeft een document voor zelfreflectie ter beschikking van de vakgroep gesteld. Enkele leraren hebben initiatieven tot bijsturing genomen. De zelfevaluatie heeft echter nog niet geleid tot een gezamenlijk actieplan. De vakgroep staat wel open voor aanbevelingen en externe ondersteuning. Een meer diepgaande leerplanstudie, een sterkere samenwerking en een actieve expertisedeling zijn onontbeerlijk voor een grotere leerplangerichtheid.

3.1.1.6 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad en in bso derde leerjaar van de derde graad (leerplannen D/2012/7841/026 en D/2014/7841/034)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is niet voldoende afgestemd op de eindtermen en leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk is te sterk kennisgericht en niet representatief voor de basisvisie en de doelstellingen van het vak. De minimale materiële vereisten zijn niet toereikend.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsaanbod is thematisch opgebouwd. De thema's zijn over het algemeen maatschappelijk relevant, maar vormen vaak te sterk een doel op zich. De behandelde onderwerpen en opdrachten hebben meestal een vrij gesloten karakter. Het kennisaspect overheerst en de leerlingen krijgen niet voldoende kansen om hun vaardigheden te ontwikkelen. De persoonlijke en actieve inbreng van de leerlingen is vrij beperkt. De link met de actualiteit, de maatschappelijke realiteit of met de behoeftes van de leerlingen is niet sterk aanwezig. De primaire doelstellingen om jongeren adequaat en zinvol te leren functioneren in het schoolse en maatschappelijke leven, vormen in onvoldoende mate het vertrekpunt van het curriculum. Het verhogen van hun zelfredzaamheid staat niet voldoende centraal.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De vakgroep is zich bewust van de nood aan meer leerplangerichtheid. Er zijn een aantal goede voorbeelden uitgewerkt van onderwerpen en werkvormen die een meer open en activerend karakter hebben. Hierbij gaat ook aandacht naar het bereiken van een voldoende hoog verwerkingsniveau. De vakgroep wil voortbouwen op deze voorbeelden die nadrukkelijker gericht zijn op het versterken van de vaardigheden van de jongeren.

De functionele taalvaardigheden komen niet voldoende doelgericht aan bod. De leerlingen krijgen weinig mogelijkheden om hun taalvaardigheid doelgericht te ontwikkelen. Het meeste cursusmateriaal gaat vooral uit van een invuldidactiek, gericht op woordenschat en kennis. Het verwerven en verwerken van informatie is zelden gericht op een zelfstandige inbreng van de leerlingen. De projectmatige opdrachten, die dit schooljaar sterker aandacht krijgen, bieden wel meer mogelijkheden om de schrijf-, spreek- en gespreksvaardigheden doelgericht in te oefenen. De functionele rekenvaardigheden zitten occasioneel verrat in enkele thema's. Het verband met de gevolgde studierichting en een functionele toepassing ontbreken meestal. Het ontwikkelen van de organisatiebekwaamheid zit veeleer impliciet verrat in het programma. Aspecten rond tijd- en ruimtebewustzijn vertrekken niet voldoende vanuit een maatschappelijke relevantie of vanuit de actualiteit en ze zijn meestal te kennisgericht. Hetzelfde geldt voor het versterken van het maatschappelijk en ethisch bewustzijn. Het project rond het verwerken van krantenartikelen is wel een goed voorbeeld van een creatieve, vaardigheidsgerichte behandeling van informatie. De eindtermen rond wetenschap en samenleving kregen vorig schooljaar sporadisch aandacht. Vanaf dit schooljaar krijgen ze meer ruimte in het lesprogramma.

In het derde leerjaar zijn de doelstellingen rond het zelfstandig leren oplossen van problemen en het leren samenwerken in teamverband niet voldoende

geïntegreerd in het curriculum. Het kunnen analyseren van een situatie of een probleem, een planning kunnen uittekenen, deze planning stapsgewijs uitvoeren en evalueren, zijn probleemoplossende vaardigheden die niet voldoende aan bod komen. Het verwerkingsniveau van de opdrachten is te laag. De ontwikkeling van de ICT-geletterdheid krijgt weinig kansen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De vakgroep beschikt niet over specifieke PAV-lokalen, waar naslagwerken, ICT-mogelijkheden en ondersteunend lesmateriaal vlot voorhanden zijn. Authentieke informatiebronnen zoals kranten, tijdschriften, informatiebrochures en formulieren van maatschappelijke diensten zijn niet permanent beschikbaar en ze worden enkel situationeel ingezet. Alle leslokalen zijn met projectieapparatuur en multimedia uitgerust. Voor de integratie van ICT-toepassingen en het aanleren van ICT-geletterdheid zijn de middelen beperkt. Ook gaan niet alle leraren hiermee doelgericht om.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De leerlingenevaluatie is over het algemeen samengesteld uit toetsen en examens die meestal gericht zijn op de reproductie van kennis en het memoriseren van woordenschat. In een aantal vragen ontbreekt zelfs de relevantie of de bruikbaarheid van deze kennis. De aandacht voor de evaluatie van vaardigheden, van leerstrategieën en van vakgebonden attitudes is erg beperkt. De toetsing is niet gericht op het in kaart brengen van het beheersingsniveau van de vaardigheden. De vakgroep heeft geen afspraken over het afstemmen van de evaluatie op de leerplandoelstellingen.

Met de meeste opdrachten van de examens kunnen de leraren alleen het niveau van memorisatie meten. Een enkele keer maakt een opdracht rond kijken en luistervaardigheid, leesvaardigheid of schrijfvaardigheid er deel van uit. Het dagelijks werk vertoont een gelijkaardig beeld. Hier is wel een groeiende aandacht voor het evalueren van de opdrachten die zelfstandig werk of groepswork bevatten. Het hanteren van beoordelingscriteria voor het uitvoeren van deze opdrachten vindt ook stilaan ingang. De leraren passen vormen van zelf- en peerevaluatie toe.

De puntenverdeling is voldoende transparant. De vraagstelling is duidelijk en talig toegankelijk. De leerlingen zijn op de hoogte van de manier waarop ze beoordeeld worden. De meeste examens, toetsen, taken en opdrachten zijn voorzien van een puntenverdeling. De evaluatie is echter niet valide omdat ze niet representatief is voor de leerplandoelstellingen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leerbegeleiding op schoolniveau zorgt voor een goede informatiedoorstroming over de mogelijkheden en de beperkingen van de leerlingen. De leraren passen de principes van de basiszorg en van de verhoogde zorg toe. Nochtans is de aandacht voor differentiatie en remediëring vrij beperkt. De leraren bieden zelden opdrachten aan op maat van de individuele noden van de leerlingen.

De koppeling tussen de leerbegeleiding en de evaluatie is zwak. De reflectie op de evaluaties gebeurt meestal klassikaal. De leerlingen leren zelden om hun opdrachten te verbeteren of te reflecteren op hun tekorten. Ook de aandacht voor correct taalgebruik is beperkt. De leraren verbeteren wel consequent de

opdrachten en de taalfouten, maar van deze werkwijze hebben de leerlingen niet voldoende baat.

De taakbetrokkenheid voor de leerlingen ligt voor heel wat opdrachten behoorlijk laag. De thema's bevatten vaak veel informatie en de mogelijkheden tot informatieverwerking en -verwerking ontbreken meestal. Het aantal aangeboden thema's is vrij beperkt en ze hebben een te beperkt functioneel karakter. Het onderwijsproces is te weinig gericht op een actieve inbreng van de leerlingen.

De leraren hebben voldoende aandacht voor het welbevinden van hun leerlingen. Ze maken ruimte om in te pikken op de actuele vragen, op maatschappelijke problemen of op schoolse knelpunten. Ze behandelen deze items echter zelden met voldoende diepgang.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

Door omstandigheden kende de vakgroep de voorbije jaren enige instabiliteit in haar bezetting. De leerplangerichtheid kreeg weinig gerichte aandacht. Het vakoverleg verliep moeizaam en de verticale samenhang was onduidelijk. De tekorten in de leerplanrealisatie zijn hiervan de duidelijke gevolgen. De deelname aan vakinhoudelijke nascholing is beperkt. De vakgroep gaat nog te veel uit van het beschikbare aanbod en onvoldoende van concreet vastgestelde noden.

De vakgroep is zich grotendeels bewust van de situatie en staat open voor kwaliteitsverbetering. Mede onder impuls van het schoolbeleid is de vakgroep gestart met bijstellingen. Dit gebeurt onder meer door het uitschrijven van een visie op het vak, de ontwikkeling van leerlijnen en het realiseren van samenhang in de planning en de uitwerking van de thema's. De vakgroep staat voldoende open voor een verdere professionalisering en voor het bijsturen van het leerprogramma.

3.1.1.7 Specifiek gedeelte in tso derde graad in de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent (leerplan D/2012/7841/010)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden goed tot zeer goed gerealiseerd. De uitrusting is uitstekend en de evaluatie transparant, valide en betrouwbaar.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De vaststellingen hebben betrekking op de vakken apotheek (farmaceutische plantkunde, farmaceutische technologie, geneesmiddelenleer, parafarmacie met cosmetologie en voedingsleer als invulling, toxicologie, tarificatie en wetgeving), toegepaste biologie, toegepaste chemie en fysica, alsook op de geïntegreerde proef en de stage apotheek.

De leerplandoelstellingen komen in alle vakken evenwichtig en op een gepast beheersingsniveau aan bod. Tussen de apotheekvakken is er een zeer goede samenhang, die de realisatie van het opleidingsprofiel versterkt. Er gaat daarbij veel aandacht naar het verwerven van de vereiste galenische vaardigheden. De leerlingen maken ook enkele interessante leeruitstappen. De samenhang met

de apotheekvakken is er ook met toegepaste biologie. Met chemie en vooral met fysica is dat veel minder het geval. Dat komt omdat sommige hoofdstukken van deze leerplannen slechts beperkt en soms zelfs helemaal geen verband leggen met de apotheekvakken.

De geïntegreerde proef en de organisatie en opvolging van de wettelijk verplichte stage zijn voorbeeldig uitgewerkt. De stage in een apotheek zorgt ervoor dat de leerlingen het werk in een publieke officina in al zijn facetten leren kennen. Voor de lesuren die door de stage wegvallen, heeft de school inhaallesuren in de wekelijkse lessentabel opgenomen.

Door de goede leerplanrealisatie en de kwaliteitsvolle stage beantwoordt de opleiding ruimschoots aan de wettelijke vereisten van het 'Koninklijk besluit van 5 februari 1997 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van farmaceutisch-technisch assistent en houdende vaststelling van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een apotheker kan worden belast'.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Op twee lesuren toegepaste biologie na in het eerste leerjaar, vinden alle lessen plaatst in goed uitgeruste vaklokalen. Het vaklokaal voor de farmaceutische vakken is zodanig ingericht dat de handelingen waarmee een apotheker een farmaceutisch-technisch assistent kan belasten, er uitstekend aangeleerd en ingeoeft kunnen worden. Daarnaast beschikken deze lokalen ook over een beamer en een of meer computers met internetaansluiting, die de leraren op gepaste wijze in de lessen inzetten.

De leraren hebben voor elk vak een kwaliteitsvolle cursustekst opgesteld, waarin de te behandelen leerinhouden overzichtelijk weergegeven staan. Voor de geïntegreerde proef zijn er duidelijk uitgeschreven richtlijnen en voor de stage een overzichtelijke stageovereenkomst waarin onder andere de stageactiviteiten onder de vorm van een competentiekaart vermeld staan.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De aanmoedigende aanpak waarmee de leerlingen les krijgen, zorgt voor een aangenaam leerklimaat dat leerlingen tot meewerken aanzet. De leraren hanteren een goede mix aan werkvormen voor leerstofaanbod, instructie en leerlingenwerk. Het probleemoplossend denken wordt goed geoefend aan de hand van vraaggestuurde leergesprekken en oefeningen. Omdat de leraren met eigen cursussen werken, waarbij de leerlingen ook zelf notities moeten nemen, leren de leerlingen op een behoorlijke wijze informatie te verwerven en verwerken, conform de vakoverschrijdende eindtemen 'leren leren'.

Om lesmateriaal ter beschikking te stellen en voor mededelingen, maken de leraren gebruik van het elektronische platform. Omgekeerd kunnen de leerlingen via dat kanaal hun leraren bereiken.

De leraren volgen hun leerlingen goed op. Ze worden nauw bij de lesopbouw betrokken en kunnen met hun vragen steeds bij hun leraren terecht, ook buiten de reguliere lessen en via het berichtensysteem van het elektronische platform. Door de feedback die ze over hun toetsen en examens krijgen, leren ze uit hun

fouten. Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften krijgen aangepaste maatregelen.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie peilt op het vereiste beheersingsniveau, is transparant, valide en betrouwbaar. De opgaven zijn representatief voor de leerplanonderdelen en overwegend eenduidig geformuleerd. In welke mate dit ook zo door de leerlingen gepercipieerd wordt, mogen zij aan het einde van een examen via een bevraging van de leraren meedelen.

Het beoordelen van de stage gebeurt competentiegericht, aan de hand van de competentiekaart met de stageactiviteiten. Naast kennis, cognitieve en praktische vaardigheden komen daarbij ook de vakgebonden attitudes aan bod. De evaluatie gebeurt zowel door de stagementor als de stagebegeleider. Voor de geïntegreerde proef gebeurt de evaluatie conform de vereisten van de regelgeving, maar ook via tussentijdse proces- en productevaluatie. Zowel voor de stage als de geïntegreerde proef hanteren de leraren aanmoedigend commentaar, ook in het geval het tekorten betreft.

Ondanks de goede leerbegeleiding varieerden de leerlingresultaten op jaarbasis van het vorige schooljaar tussen overwegend voldoende en behoorlijk in het eerste leerjaar, uitgezonderd twee leerlingen die voor bijna geen enkel vak slaagden. Enkele leerlingen behaalden voor een of twee specifieke vakken tekorten en/of matige resultaten voor de natuurwetenschappelijke vakken. Gedeeltelijk is dit te wijten aan de instroom uit een studierichting met slechts een beperkt aanbod aan deze vakken. In het laatste leerjaar varieerden leerlingresultaten tussen overwegend goed en zeer goed.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse
Overleg

Deze studierichting bestaat nog maar twee volledige schooljaren in deze school. Dat betekent dat de leerplannen nog maar eenmaal volledig werden afgewerkt en de leraren pas aan het einde van het vorige schooljaar voor het eerst een balans hebben kunnen opmaken over de bereikte resultaten. Hoewel de eerste volledige leerplanrealisatie heel degelijk is en daardoor aantoont dat de deskundigheid van de leraren hoog is, zullen ze de aanpak ervan toch nog bijsturen waar ze dat nodig achten. Dat is duidelijk gebleken uit hun kritische houding ten aanzien van hun eigen handelen.

3.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid
Doelgerichtheid

De visie en planning voldoen nipt. De school heeft een impliciete visie op de VOET die vooral gebaseerd is op haar pedagogisch project. De VOET-werking past binnen een traditie van brede vorming en van extra-curriculaire activiteiten. Er is op dit moment echter nog geen planning die ervoor zorgt dat alle VOET bij alle leerlingengroepen worden nagestreefd. Dit schooljaar is de inventaris in de maak, maar de school heeft nog geen overzicht waaruit blijkt of haar aanpak volstaat om te voldoen aan de inspanningsverplichting voor alle VOET. Er is een meerjarentraject uitgestippeld, met doelen op leerling-, klas- en schoolniveau, om de VOET in de praktijk te brengen. De school beschikt over

een goede strategie om op korte termijn tot een kwaliteitstoets te komen over de afstemming op de eindtermen.

Ondersteuning De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. De school zorgt voor een breed draagvlak voor de VOET-werking door haar leraren goed te ondersteunen. Omdat er een ruime voedingsbodem is in de vakoverschrijdende projectwerking van de school, slaagt ze erin om de leraren een actieve bijdrage te laten leveren aan een brede vorming voor haar leerlingen. Een coördinerend team neemt het praktisch en organisatorisch werk op zich, zorgt voor ondersteuning via het digitale platform en geeft feedback op de inventarisatie. Op korte tijd zijn er heel wat ondersteunende documenten ontwikkeld om de VOET-werking op een systematische wijze overzichtelijk te maken. De school zorgt voor de nodige communicatie, onder meer via de brieven over de meeste activiteiten en via sociale media. Heel wat teamleden nemen verantwoordelijkheid. Er is een groeiend draagvlak voor het bewust koppelen van projecten aan de VOET en voor de inventarisatie vanuit de vakken.

Doeltreffendheid Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt nog niet systematisch en leidt nog niet steeds tot bijstellingen. De school stuurt de beleidsmatige aanpak van de VOET-werking bij op basis van wat de leraren formeel en informeel aangeven. Om de inspanningsverplichting meer volledig en betrouwbaar in kaart te kunnen brengen, is de inventarisatie opgestart. De leraren beoordelen de projecten en activiteiten, ook voor wat de realisatie van de VOET betreft. Er is aandacht voor de link tussen de eindtermen van de contexten en de stam. Deze en andere ingrepen moeten de school op korte termijn in staat stellen alle VOET op een kwaliteitsvolle manier bij alle leerlingen na te streven.

Ontwikkeling Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. De professionaliseringsinitiatieven hebben in de eerste plaats betrekking op de algemene aanpak en coördinatie van de VOET. De school deed hiervoor in de verschillende fasen van haar werking een beroep op het Netwerk VOET van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De school ging nog niet na of er verdere professionaliseringsbehoeften zijn met betrekking tot de VOET. Er zijn dan ook nog geen professionaliseringsinitiatieven die gericht zijn op de inhoudelijke invulling van de VOET.

Uitvoering De uitvoering van deze VOET is getypeerd door heel wat schoolbrede projecten die diepgaand zijn uitgewerkt en verankerd in de werking van de school.

Lichamelijke gezondheid en veiligheid

De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij alle leerlingen nagestreefd. Ze komen aan bod binnen projecten en vakken van de basisvorming. De eindtermen in verband met het leren kennen van het eigen lichaam en lichaamsbeweging komen vooral in de tweede graad aan bod. De doelen in verband met het adequaat reageren op lichaamssignalen en het aannemen van een ergonomische houding worden expliciet behandeld tijdens de vele praktijklessen en de stages. De school neemt heel wat initiatieven om de eindtermen in verband met genotsmiddelen, medicijnen en risicovol lichamelijk contact aan te brengen. Het aanbod van toneelvoorstellingen rond dit thema is hier een voorbeeld van. Met het oog op het leren maken van

gezonde voedingskeuzes wordt binnen vele vakken de actieve voedingsdriehoek als uitgangspunt genomen. Leerlingen maken in ruime mate kennis met richtlijnen voor het hygiënisch omgaan met voeding, bijvoorbeeld tijdens de schoolprojecten of tijdens de praktijklessen. De eindtermen in verband met verkeer en een veilige en gezonde leef- en schoolomgeving komen aan bod in heel wat projecten. De milieudag en Healthyfood@SAL zijn hier illustrerende voorbeelden van.

Socioculturele samenleving De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De school streeft de eindtermen rond herinneringseducatie na vanuit een aantal specifieke projecten en binnen de lessen geschiedenis en PAV. Onder meer de schoolbrede solidariteitsactie en de leerlingenraad zorgen voor een goed aanbod voor de eindtermen rond de samenleving. De wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur, techniek, politiek, economie, wetenschappen en levensbeschouwing krijgt nog niet voldoende aandacht.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school onderzoekt en bewaakt op systematische wijze de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer-, leef- en werkomgeving van beide campussen. Daardoor kent ze de tekorten en kan ze op gepaste wijze ingrijpen.

Op administratief vlak is de school volledig in orde. Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gebudgetteerd, gestructureerd en dynamisch opgesteld. Ze houden rekening met de risicoanalyses, de vaststellingen van de externe dienst, de controle- en keuringsverslagen van derden en de uitvoering van het masterplan 'Infrastructuur'. Het Comité Preventie en Bescherming op het Werk is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. De interne preventiedienst is bij het welzijnsbeleid betrokken en coördineert er de uitvoering van. Indien nodig kan de school een beroep doen op de coördinerende preventieadviseur van de scholengemeenschap. Het personeel kent de procedures voor het melden van gebreken en voor de evacuatie van de gebouwen in geval van brand. Alle noodzakelijke informatie en richtlijnen over preventie staan op de website 'Preventie' van de school en zijn voor alle personeelsleden toegankelijk.

De lokale preventieadviseur volgt de fysische toestand van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de campus nauwgezet op. Gebreken op het vlak van veiligheid worden zo snel als mogelijk weggewerkt. De plaatsen waar er bouw- en verbouwingswerken aan de gang zijn, zijn afgeschermd. Uit de rondgang tijdens de doorlichting is gebleken dat er nergens structurele veiligheidsproblemen zijn. Wel zijn er enkele lokalen waarvan de toestand op het vlak van bewoonbaarheid en comfort niet meer optimaal is. Deze situatie is slechts tijdelijk en zal verdwijnen naarmate de bouw- en verbouwingswerken vorderen.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne zijn er geen problemen. De school beschikt over de nodige onderhoudscontracten en een preventief onderhoudsprogramma dat het onderhoudspersoneel met veel zorg uitvoert.

Vanwege de degelijke organisatie van het beleid voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving, de systematiek waarmee de school gebreken opspoorde en wegwerkte en de aandacht voor proactieve acties, krijgt de school voor deze erkenningsvoorwaarde een gunstig advies. Voor

het wegwerken van de resterende gebreken vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school en de deskundigheid van de interne preventiedienst.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatiegegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja

Onderzochte regelgeving (vervolg)	
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Aanvangsbegeleiding

Doelgerichtheid De school besteedt gerichte aandacht aan de begeleiding van de beginnende leraren. Ze heeft hiervoor een duidelijk kader uitgetekend. Een chronologisch overzicht van de ondersteunende stappen vormt de leidraad. De algemene schoolvisie op zorg en begeleiding is in sterke mate aanwezig in de visie op het begeleidingstraject van de nieuwe leraren. Vanuit deze visie ontwikkelt de school voor de aanvangsbegeleiding een strategie die gericht is op een efficiënte integratie van de beginnende leraren binnen de schoolcultuur. De scholengemeenschap vervult een ondersteunende functie voor haar scholen en voor de mentoren van de beginnende leraren.

De mentoren zorgen voor de invulling van het begeleidingstraject. Ze coördineren het geheel en treden op als begeleider en vertrouwenspersoon. Hun aandacht richt zich in eerste instantie op het wegwijs maken van de nieuwe collega's in de praktische organisatie van de schoolwerking. Vervolgens ligt de focus op het lesgebeuren en de begeleiding van de leerlingen. Ze wenden lesbezoeken, feedbackgesprekken en intervisiemomenten aan om de beginnende leraren de nodige ondersteuning te bieden. Daarnaast krijgt de aandacht voor het welbevinden een sterke plaats in het traject. Een vakcollega zorgt voor de begeleiding met betrekking tot vakinhoudelijke en pedagogische onderwerpen.

Over de rolverdeling tussen begeleiding en evaluatie zijn er heldere afspraken. Het begeleidingsteam werkt onafhankelijk van het schoolbeleid. De mentoren trachten een veilige omgeving te creëren en een trajectbegeleiding te bieden die gebaseerd is op vertrouwen. De school bewaakt bewust de grens tussen begeleiden en evalueren.

Ondersteuning De school geeft aan de mentoren ruimte en armslag om voor de nieuwe leraren een degelijke begeleiding te organiseren. Het traject is goed gestructureerd. Het verloopt gefaseerd in een transparant en open kader. De school reikt de beginnende leraren kansen om te groeien in hun professionaliteit.

De scholengemeenschap zorgt voor ondersteuning voor de werking van het mentoraat. De mentoren van de deelnemende scholen overleggen regelmatig. Zij krijgen mogelijkheden aangeboden om hun deskundigheid te verhogen, onder meer door gastsprekers uit te nodigen.

De mentoren bieden een laagdrempelige begeleiding aan. Zij coördineren niet alleen de aanvangsbegeleiding, maar trachten een luisterend oor te zijn voor de noden en de verzuchtingen van de beginnende leraren. In eerste instantie zorgen ze voor een regelmatige informatiedoorstroming over de

schoolorganisatie. Bijzondere aandacht krijgen de leerbegeleiding, de oudercontacten en de leerlingenevaluatie. De lesobservaties zijn ondersteunend en toekomstgericht. Na een lesobservatie is er mogelijkheid tot zelfreflectie en feedback. Regelmatig organiseren de mentoren intervisiemomenten. De beginnende leraren leren in een open en vertrouwelijke sfeer hun ervaringen bespreekbaar te stellen en te leren van elkaar.

Doeltreffendheid De school gaat de doeltreffendheid en de effecten van de begeleidingsinitiatieven niet systematisch na. De mentoren vallen terug op de feedback die zij krijgen van de beginnende leraren. Positief is dat slechts weinig startende leraren afhaken of voor andere opdrachten kiezen. De beginnende leraren geven dan ook aan erg tevreden te zijn over de ondersteuning door de mentoren. Zij waarderen de laagdrempelige benadering, het transparant werkkader en de collegiale intervisie.

De ondersteunende functie van de scholengemeenschap betekent een duidelijke meerwaarde. Het uitwisselen van informatie onder collega-mentoren biedt ruggensteun. De mentoren hebben een beperkte kijk op de diepgang van de vakinhoudelijke ondersteuning door een vakcollega.

Ontwikkeling Beide mentoren vervullen hun opdracht met overtuiging en bezieling. Ze stellen zich ontwikkelingsgericht op. Omdat ze er positieve resultaten mee behalen, willen ze de intervisie nog meer vorm en een duidelijker kader geven. Daarnaast willen ze meer aandacht besteden aan de vakinhoudelijke ondersteuning.

De overkoepelende werkgroep binnen de scholengemeenschap krijgt input van de verschillende scholen. Deze informatie biedt de mogelijkheid tot evaluatie en bijsturing van de werking.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Zorg staat centraal in het pedagogisch project van de school en zit verweven in de schoolcultuur. Bedoeling is dat elke leerling en ieder personeelslid zich goed voelt op school, maar ook bereid is de zorgcultuur mee te dragen en mee verantwoordelijk te zijn voor het algemeen welbevinden. Speerpunt is het recht op een volwaardige vorming voor elke jongere, die uitgaat van de eigen mogelijkheden en verschillen erkent. Met haar zorgbeleid wil de school enerzijds inspelen op de veranderende maatschappelijke context, waarin zorg vanuit de school nodig blijkt en tevens een centrale positie inneemt naast en verweven is met het onderwijzen. Anderzijds wil de school een antwoord bieden op de toenemende instroom van leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften, die de nood aan een brede zorg benadrukt.

De school focust in haar zorgsysteem op het maximaliseren van de ontplooiingskansen van de leerling. Ze verbindt daartoe het schools functioneren aan het optimaliseren van de onderwijsloopbaan en het socio-

emotioneel welbevinden als leerbevorderende voorwaarden. De school vertaalt haar prioriteiten in een aantal doelgerichte maatregelen. De verschillende acties vormen een samenhangend leer- en zorgsysteem waarin alle betrokkenen hun rol dienen op te nemen vanuit het concept van 'geïntegreerde totaalzorg'.

Deze totaalzorg krijgt vorm via een getrapt (vierlijnen)model met de leraren, de titularissen en het ondersteunend personeel als spilfiguren op de eerste lijn. De leerlingenbegeleiders, de studiebegeleiders, de interne coach en de preventieteam vervullen de tweedelijnsfunctie. In de derde lijn werkt de school samen met het CLB en verschillende externe partners. Al deze lijnen trachten in hun werking ook de 'nulde lijn' in te schakelen: medeleerlingen, ouders en andere betrokkenen uit de directe omgeving van de leerling. Het zorgteam stuurt onder leiding van de directie het geheel aan. De begeleiding vertrekt vanuit een degelijke beginsituatiebepaling en inventarisatie van de zorgbehoeften, wat de betrokkenen toelaat hier goed op aan te sluiten.

Ondersteuning De school benadrukt de preventieve kant van de leerbegeleiding en onderneemt hiertoe diverse acties. Op het vlak van brede basiszorg treft ze een aantal maatregelen om proactief het leerklimaat te optimaliseren. Zo levert ze inspanningen voor het verbeteren van de klassamenstelling, de grootte van de lesgroepen, de klasdynamiek, de leertijd, de leermiddelen, de klasorde, e.d. Verder focust ze op het borgen of verbeteren van het leer- en onderwijsproces voor alle leerlingen en organiseert en faciliteert ze hiertoe een aantal initiatieven, zoals studiemethodebegeleiding, lemotrajecten (leercompetentie en motivatiekenmerken), workshops over studiemethode, studieperiodes met begeleiding op school, faalangst- en stressinperkende acties, herstelgerichte aanpak, extra omkadering in bepaalde klassen en het ter beschikking stellen van een stille (studie)ruimte en andere hulpmiddelen. Op klasniveau vertrouwt de school op de professionaliteit van de individuele leraar. Zij fungeren als eerste aanspreekpunt, reageren op ontluikende leerproblemen en nemen de vakinhoudelijke remediëring op, al vertoont de kwaliteit ervan per vak verschillen.

De klassenraad is het platform om de zorgbehoeften in kaart te brengen en op een handelingsgerichte manier de meest passende ondersteuningsmaatregelen te bepalen, te evalueren en op te volgen. Voor de zorgleerlingen worden begeleidingsplannen opgesteld waarin afspraken tussen de leerlingen, leraren, leden van het zorgteam en eventueel andere betrokkenen zijn opgenomen. Deze leerlingen kunnen ook rekenen op compenserende en dispenserende maatregelen. Bij ernstige medische, motivatie- of andere problemen stippelt het zorgteam individuele trajecten uit. De school werkt in dat kader ook met tijdelijk onderwijs aan huis en Bednet.

Voor specifieke ondersteuning werkt de school nauw samen met het CLB en andere externe organisaties. Zo wordt de samenwerking met de stad Lier in het kader van het onderwijsopbouw- en welzijnswerk (plusproject, vroegtijdige schoolverlaters, OKAN) als een duidelijke meerwaarde ervaren. De school onderstreept eveneens het belang van een goede samenwerking met de

ouders. Dit blijkt onder meer uit een nauwgezette communicatie over de leervorderingen en de (mogelijke) ondersteuningsacties en uit het vragen van concrete engagementen. Het overleg over de leerbegeleiding tussen de school, ouders en leerlingen verloopt laagdrempelig.

Via verschillende kanalen communiceert de school de initiatieven en verwachtingen. Het leerlingvolgsysteem wordt in toenemende mate aangewend om leerlingengegevens en begeleidingsinitiatieven kenbaar te maken, de klassenraad voor te bereiden en de (studie)begeleiding te delegeren en te registreren. Daarnaast investeert de school in wekelijks leerlingenoverleg en hanteert ze soepele procedures om bij ernstige signalen extra overlegmomenten te organiseren.

De klassenraad en de individuele leraren kunnen rekenen op gerichte ondersteuning. Ze kunnen zich op vraag en op maat laten bijstaan door de interne coach, de studiebegeleiders en de medewerkers van het plusproject. De lemotrajecten leveren informatie aan om het leerklimaat en het leerproces te verbeteren. Verder zijn er allerhande documenten beschikbaar met uitleg en tips om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften te ondersteunen.

Doeltreffendheid De school stelt zich ten opzichte van haar beleid kritisch-constructief op. Om de meerwaarde van de maatregelen na te gaan, houdt het zorgteam regelmatig reflectiemomenten. Ook via hun opendeurpolitiek vangen de betrokkenen op informele wijze heel wat signalen op. De vakhoofden blikken tijdens hun jaarlijks overleg terug op geleverde inspanningen ter zake. Via geregelde intervisiemomenten met externe collega's toetsen de leerlingenbegeleider en de interne coach elementen van hun aanpak af. De school erkent ook het belang van kwalitatieve en kwantitatieve data om de opbrengsten van haar onderwijs na te gaan. Daarnaast bevraagt zij de verschillende (externe) actoren over allerhande aspecten van de zorg. De leerlingen, leraren en ouders hebben de gelegenheid om hun mening te geven in diverse enquêtes.

De school benut de verwerking van de verzamelde gegevens als opstap voor verbetertrajecten. Op schoolniveau slaagt ze er zo in om de doeltreffendheid van de leerbegeleiding te verhogen en de zorg in te zetten als hefboom voor onderwijskundige vernieuwingen. De schoolleiding is er zich van bewust dat de kwaliteitszorg voor een groot deel afhankelijk is van de inzet van alle personeelsleden. Zo investeert ze in ondersteuning van de klassenraden en de vakgroepen om tot een meer structurele verankering van bepaalde initiatieven te komen.

Op leerlingenniveau volgen de klassenraden en het zorgteam de resultaten op van de leerlingen die een begeleidingstraject volgen. Ook met de ouders worden de extra maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsnoden geëvalueerd. Op basis van deze besprekingen verfijnt de school de begeleidingsplannen.

De school heeft een duidelijke visie op het voeren van een talenbeleid. Ze probeert met diverse initiatieven de leraren te sensibiliseren en te motiveren

om taalgericht vakonderwijs aan te bieden. De klemtoon ligt vooral op het aanreiken van taalondersteuning aan de leerlingen. De school biedt alle leerlingen een brede taalzorg aan. Voor leerlingen met taal- of leerproblemen zijn er maatregelen rond extra taalzorg. Specifieke ondersteuning is er onder meer voor leerlingen die vanuit de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers instromen. De school behaalt positieve resultaten met haar actieplan, hoewel ze de kwaliteit van de organisatie en de uitvoering van het talenbeleid niet in kaart brengt. De school zoekt naar mogelijkheden om een beter zicht te krijgen op de talige noden van haar leerlingen om vervolgens de taalondersteuning doelgerichter te kunnen inzetten.

Ontwikkeling De school ziet zorg als middel om kwaliteitswinst te boeken en beschouwt de zorg dan ook als een schoolprioriteit. Dit blijkt onder meer uit de beleidsmatig ingezette veranderingsdynamiek om het zorgbeleid verder uit te diepen en te verankeren in de dagelijkse werking. De directie past principes van interne kwaliteitszorg toe en volgt haar beleidsinitiatieven vrij planmatig op. Ze levert ook inspanningen om het kwaliteitsdenken op vakgroepniveau te stimuleren en om de professionaliteit en de motivatie van de leraren te verhogen. Zo buigt het vakhoofdenoverleg zich jaarlijks over zorgthema's om de gelijkgerichtheid binnen de vakgroepen te bevorderen. De vakgroepen dienen aandacht te hebben voor leerzorg, onder meer met het oog op een horizontale en verticale afstemming. Het erkenningsonderzoek wijst uit dat het effect hiervan in een aantal vakgroepen goed merkbaar is, in enkele nog niet.

Verder ontwikkelt zich vanuit het team een bottom-updynamiek om het onderwijs beter af te stemmen op de behoeften. De school inventariseert namelijk goede praktijkvoorbeelden en wil deze vernieuwende ideeën via het olievlekprincipe schoolbreed invoeren.

De school doet geregeld een beroep op externe expertise. Zo is er een samenwerking met BuSO-medewerkers om leraren in de klas te coachen, met de bedoeling meer impact te krijgen op bepaalde leerprocessen. Experts van het plusproject bieden op maat ondersteuning aan het personeel. Er loopt een samenwerking met een hogeschool om een huiswerkklas uit te bouwen. Enkele leerlingenbegeleiders volgen bijscholing en nemen actief deel aan intervisiesessies met collega's van andere scholen. De pedagogische begeleidingsdienst wordt regelmatig ingeschakeld om de pedagogische en didactische bekwaamheden van de leraren te verhogen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur vormt met de adjunct-directeur een beleidskrachtig en complementair directieteam dat doelgericht acties onderneemt om de schoolontwikkeling aan te sturen. Belangrijke beleidsmatige beslissingen toetst ze af bij het schoolbestuur. De organisatiestructuur is transparant uitgetekend in een organigram met een duidelijke taakverdeling. Dat alles leidt tot een sterk beleidsvoerend vermogen.

Het directieteam is vlot bereikbaar voor personeelsleden, leerlingen en ouders. Zo houdt ze de vinger aan de pols van het dagelijkse schoolleven. Via frequent informeel overleg stuurt ze op basis van deze input de lopende werking aan. De directieleden omringen zich daarvoor met een middenkader. Een wekelijkse, formele “kleine stuurgroep” coördineert de schoolwerking op middellange termijn. Een maandelijkse, “grote stuurgroep” volgt de beleidslijnen vanuit het jaarlijkse actieplan op, verzamelt input uit de overlegfora en stemt initiatieven op elkaar af. Verder werkt de school samen met externe partners zoals de scholengemeenschap, een aantal stadsdiensten, de pedagogische begeleiding en organisaties zoals Kind en Gezin. Die samenwerking ervaart het directieteam als een versterking van haar beleidsvoerend vermogen en gebruikt ze als een hefboom om de schoolloopbaan van de leerlingen optimaal te begeleiden. Tot slot trekt het schoolbestuur externe deskundigen aan die het beleid van de school mee vormgeven vanuit hun expertise. De schoolleiding slaagt er zo in een geborgen en respectvol schoolklimaat te creëren.

Het directieteam vertrouwt op de expertise en de veranderingsbereidheid van de vakgroepen om beleidslijnen te vertalen tot op de klasvloer. Ze zorgt daarbij voor gerichte druk en ondersteuning, maar die aanpak biedt wisselende garanties voor een kwaliteitsvolle leerplanrealisatie. In een aantal vakken resulteert ze immers in een pedagogisch-didactisch handelen dat weinig samenhang, gelijkgerichtheid en doelgerichtheid kent. Het directieteam stelt dan ook het principe van de geleide autonomie dat ze hanteert om haar onderwijskundig leiderschap vorm te geven, in vraag. Ze zoekt daarom een nieuw evenwicht in de samenwerking met de vakgroepen en een daarbij passende leiderschapstijl. Daarvoor zet ze concrete stappen.

Visieontwikkeling De school heeft haar visie op onderwijs en opvoeding uitgeschreven in een pedagogisch project. Het zorgthema en kwaliteitsvol onderwijs staan daarin centraal: ze wil jongeren maximaal kansen geven en de nodige structuur bieden om succesvol verder te studeren of te starten op de arbeidsmarkt. In de transitie die de school de laatste jaren doormaakt, blijft ze trouw aan die visie. Ze profileert zich terecht als een zorgzame school.

Om het opvoedingsproject een actuele invulling te geven, bepaalt ze vier strategische doelstellingen. Ten eerste wil ze een stimulerende leef-, leer- en werkomgeving creëren. Ze staat immers voor de uitdaging om de verschillende groepen op de uitgestrekte campus te laten samenleven vanuit één

overkoepelende visie die leerlingen en studenten centraal stelt en zorgzaam leert samenleven. Het beleid zet concrete stappen om daarvoor haar visie op de infrastructuur en de inrichting van de schoolcampus uit te voeren vanuit een toekomstbestendig masterplan. Ten tweede wil de school een uniek en coherent geheel van studierichtingen en vervolgopleidingen aanbieden binnen twee interessegebieden. Ook op dit vlak boekt ze resultaten en slaagt ze erin zich duidelijk te profileren als een school voor zorg en wetenschappen. Ten derde wil het directieteam de school slim organiseren. Om die visie op schoolontwikkeling te realiseren, doet ze een beroep op de expertise van externe deskundigen. Tot slot blijft ze het welbevinden van de leerlingen en hun schoolloopbaan als ijkpunt voor beleidsbeslissingen en visieontwikkeling vooropstellen. De bevraging van leerlingen en ouders bevestigt de positieve effecten ervan.

Haar beleidsprioriteiten neemt het directieteam op in het schoolwerkplan en de jaarlijkse actieplannen. Zij ondersteunen de beleidsvoering echter weinig doeltreffend omdat het directieteam haar beleidsprioriteiten nog onvoldoende systematisch vertaalt in operationele doelen op school-, leraren- en leerlingenniveau met duidelijke indicatoren voor succes. Het directieteam slaagt er hierdoor minder goed in om het schoolteam te verbinden in een gezamenlijke toekomstvisie die een gelijkgerichte en doeltreffende beleidsuitvoering bevordert. Daarvoor stelde de school de laatste jaren een aantal visieteksten op, maar die zijn nog te recent om al veel effecten te genereren.

Besluitvorming In haar actiegerichte aanpak bewaakt het directieteam het evenwicht tussen daadkracht en gedragenheid van beslissingen. Ze beseft immers dat het hoge tempo van ingrijpende veranderingen de draagkracht van het team op de proef stelt. De schaalvergroting en toenemende complexiteit stelt bovendien de schoolcultuur in vraag. Die kenmerkt zich door veelal informeel overleg; weinig beslissingen vinden hun onderbouwing in verslagen. Dit gebrek aan structurele communicatie beperkt de zichtbaarheid en de transparantie van de besluitvorming. Bovendien draagt ze onvoldoende bij tot de opbouw van een gemeenschappelijk inhoudelijk referentiekader. Dat heeft ertoe geleid dat bij een deel van het schoolteam de perceptie leeft dat ze minder inspraak heeft in het beleid.

Nochtans streeft het directieteam naar een gezond evenwicht tussen een top-down- en een bottom-upbenadering. Ze onderneemt heel wat initiatieven om een participatieve besluitvorming te bevorderen. Ze werkt daarvoor samen met de decretaal verplichte participatieorganen die conform de regelgeving functioneren. Daarnaast krijgen ook de raden en thematische werkgroepen die zijn samengesteld vanuit deskundigheid en betrokkenheid, inspraak in de besluitvorming. Hun mandaat verduidelijkt het directieteam aan de hand van een participatieladder. De laatste jaren kende deze samenwerking echter een wisselend succes. Recent heeft het directieteam daarom een traject opgestart om de organisatiestructuur te hervormen en de overlegcultuur te verbreden, te verdiepen en te formaliseren waar nodig. In afwachting hanteert ze een

olievlekstrategie om het draagvlak voor beslissingen en vernieuwingen vanuit het team te versterken.

Kwaliteitszorg De school neemt haar decretale opdracht om de eigen onderwijskwaliteit te onderzoeken en te bewaken ernstig. Ze investeert al geruime tijd in kwaliteitszorg om het kwaliteitsdenken op school te verdiepen, verantwoording vanuit een vaste methodiek te ondersteunen en vernieuwing vanuit een duidelijk kader vorm te geven. Het directieteam benadrukt daarbij het belang van datageletterdheid. Ze maakt er een speerpunt van waarin ze gericht investeert via professionalisering en sensibilisering. Zo wil ze stapsgewijs een datacultuur verankeren in de schoolwerking. Om beleidsrelevante kwantitatieve en kwalitatieve data te verzamelen, onderneemt ze zelf regelmatig acties en staat ze open voor de input en het onderzoek van externen. Al deze gegevens gebruikt ze als een hefboom voor kwaliteitsontwikkeling.

Een recente visietekst beschrijft het kwaliteitszorgsysteem dat het directieteam met de beleidsmedewerker en de werkgroep kwaliteitszorg schoolbreed wil implementeren. Voor een aantal onderwijsprocessen heeft de school de interne kwaliteitszorg volgens deze visie al op punt gesteld, wat positieve effecten oplevert. Het onderzoek toont aan dat ze daarin beter slaagt op schoolniveau en voor organisatorische aspecten dan op vakniveau of op onderwijskundig vlak. Bovendien erkent het directieteam dat ze de kwaliteitszorg nog onvoldoende systematisch en cyclisch opvat van schoolniveau tot klasniveau om verder te evolueren van een actiegerichte naar een proces- of systeemgerichte organisatie.

Ook op het vlak van kwaliteitszorg staat de school dus op het kruispunt naar de toekomst; ze staat voor de uitdaging om een kwaliteitscultuur te voeden waarbij een reflectieve, kritische dialoog de collegialiteit niet onder druk zet en het professioneel samenwerken versterkt. Het directieteam erkent daarbij ook het belang van een betere documentering om de kwaliteitscirkel voor alle acties doelbewust te doorlopen en op te volgen.

Deliberatie De onvoldoende leerplanrealisatie voor Frans in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen geeft geen aanleiding tot een advies dat gunstig beperkt is in de tijd. De vakgroep beschikt over voldoende expertise en toont een duidelijk engagement om de tekorten op eigen kracht bij te sturen. Ook het onderzoek naar het algemeen beleid geeft aan dat het directieteam voldoende beleidsvoerend vermogen heeft om passende, ondersteunende maatregelen te nemen.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef-, leer- en werkomgeving.
- De leerplanrealisatie voor het specifiek gedeelte in tso derde graad in de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent.
- De realisatie van de stages in bso derde graad in de studierichtingen Verzorging en Kinderzorg.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aanvangsbegeleiding.
- De brede zorg voor de leerlingen.
- De structurele uitbouw van de leerbegeleiding op schoolniveau.
- De professionele taakbetrokkenheid en het engagement van het zorgteam.
- Het aangename en respectvolle leer- en leefklimaat.

Wat betreft het algemeen beleid

- De doelgerichte beleidsvoering.
- De duidelijke profilering van de school.
- De visie op de infrastructuur en de inrichting van de schoolcampus.
- Het bewaken van een evenwicht tussen daadkracht en gedragenheid van beslissingen.
- De interne kwaliteitszorg voor een aantal onderwijsprocessen.
- De openheid voor externe samenwerking en feedback als hefboom voor visie- en kwaliteitsontwikkeling.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid van de evaluatiepraktijk in een aantal vakken.
- De minimale materiële vereisten voor het studiegebied personenzorg en voor project algemene vakken.
- De leerplanrealisatie voor Frans in bso derde graad in de studierichting Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De doel- en leerplangerichte samenwerking binnen de vakgroepen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het versterken van een gedragen schoolbeleid.
- De implementatie van een schoolbreed kwaliteitszorgsysteem.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Nederlands in tso tweede graad.
- De leerplanrealisatie voor expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor project algemene vakken in bso derde graad en in het derde leerjaar van de derde graad.
- De leerplanrealisatie voor Frans in tso derde graad in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen (wordt niet opgevolgd).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	Nederlands	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	Nederlands	expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 BSO Kinderzorg	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **19-05-2020** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Bart LAMOTE de inspecteur-verslaggever	Sabine DE KEYSER de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	